

38634 - نمازگزار در نماز جماعت کی به رکوع می‌رود؟ هنگام تکبیر امام یا مستقیم پس از تکبیر یا طور دیگر؟

سوال

ما که پشت سر امام نماز می‌گذاریم کی باید به رکوع بریم؟ آیا دقیقاً همان وقتی که امام **الله اکبر** می‌گوید یا خلال آن یا پس از پایان **الله اکبر** امام؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

برای ماموم (کسی که به امام اقتدا کرده) مشروع این است که تابع امامش باشد، یعنی نه با وی مسابقه دهد (از وی جلو نزند) و نه با وی موافقت نماید (همراه وی حرکات نماز را انجام ندهد) و نه از وی تاخیر کند، بلکه مستقیماً پس از امام حرکت بعدی نماز را انجام دهد.

دلیل آن روایتی است که بخاری (۳۷۸) و مسلم (۴۱۷) از انس بن مالک و ابی هریره - رضی الله عنهما - روایت کرده‌اند که رسول الله - صلی الله علیه وسلم - فرمودند: **امام برای آن قرار داده شده که به وی اقتدا شود؛ پس هر گاه تکبیر گفت تکبیر گوید، و هر گاه به رکوع رفت، به رکوع روید [و پیش از آنکه رکوع کند به رکوع نروید] و هرگاه سجده کرد به سجده روید [و تا پیش از سجده‌ی او به سجده نروید] و اگر ایستاده نماز گزارد ایستاده نماز بگذارید** (اضافات داخل دو قلاب از روایت ابوداود است: ۶۰۳).

این سخن رسول الله - صلی الله علیه وسلم - که: **هر گاه به رکوع رفت، به رکوع روید و پیش از آنکه رکوع کند به رکوع نروید** و مانند آن در سجود، معنایش این است که مقتدی نباید به رکن بعد برود مگر هنگامی که امام به آن رکن رسیده باشد، و این صراحتهً در حدیث براء بن عازب - رضی الله عنه - آمده که گفت: هرگاه پیامبر - صلی الله علیه وسلم - **سمع الله لمن حمده** می‌گفت هیچ یک از ما کمرش را خم نمی‌کرد مگر هنگامی که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - به سجده می‌رفت، آنگاه پس از وی به سجده می‌رفتیم. به روایت بخاری (۸۱۱) و مسلم (۴۷۴).

امام نووی در شرح صحیح مسلم می‌گوید: در این حدیث یکی از آداب نماز بیان شده مبنی بر اینکه سنت است تا وقتی که امام پیشانی خود را به سجده نگذاشته، مقتدی [برای رفتن به سجده] خم نشود.

بنابراین مشروع این است که مقتدی پس از آنکه امام به رکن بعدی رفت مستقیماً (و بدون تاخیر) آن را انجام دهد، و مهم فعل امام است نه تکبیر او. این برای کسی است که امام را می‌بیند، اما اگر مقتدی امام را نبیند به سخن او [یعنی تکبیرش] اقتدا می‌کند و پس از آنکه تکبیر امام پایان یافت مستقیماً به رکن بعدی می‌رود. همچنین مراجعه کنید به پاسخ سوال (33790).

والله اعلم.